

A historical map of the Ninove region in Belgium. The map shows various villages and landmarks. At the top, 'POLLAERKE' is visible. Below it, 'Moulin de Ninove' is marked. To the right, 'NINOVE' is written in large letters. Below Ninove, 'NEURINGE' is visible. Further down, 'RENDERSTE' is marked. At the bottom, 'MEESVOORDE' is visible. The map is color-coded with green for fields and brown for roads and buildings. There are also some numbers and smaller text labels scattered throughout.

Ninove

Rendestede 2

13 JUNI 2025

ARCHEOSERVICE

Gemaakt door: Kirsten Van Campenhout

ARCHEOSER✓ICE

Kirsten Van Campenhout

Archeologienota

Ninove Rendestede 2

Deel 1: Verslag van Resultaten

Kirsten Van Campenhout

Meerdonk 2025

Colofon

Titel: Archeoservice-rapport 076: Ninove Rendestede 2 - Archeologienota. Verslag van Resultaten

Auteur: Kirsten Van Campenhout

Erkende archeoloog: Kirsten Van Campenhout (2015/00060)

Grafische illustraties/GIS: Archeoservice (tenzij anders vermeld)

Rapportnummer: Archeoservice-rapport 076

Uitvoerder: Archeoservice. Kirsten Van Campenhout

Vestiging: Bloempotstraat 23A, 9170 Meerdonk

Publicatiedatum: 13/06/2025

Publicatieplaats: 9170 Meerdonk

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

©Archeoservice, 2025

Archeoservice aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Archeoservice bewaart op een beveiligde wijze enkel informatie over opdrachtgevers en initiatiefnemers met specifieke doelen. Gegevens worden niet gedeeld met derden zonder uitdrukkelijke toestemming van de opdrachtgevers of initiatiefnemers. Gegevens worden op vraag van de opdrachtgevers of initiatiefnemers aangepast of gewist.

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken via www.archeoservice.be. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Archeoservice mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

INHOUD

VOORWOORD.....	1
1.1 BUREAUONDERZOEK: BESCHRIJVEND GEDEELTE.....	2
1.1.1 Administratieve gegevens.....	2
1.1.2 Aanleiding.....	4
1.1.2.1 Directe aanleiding	4
1.1.2.2 Juridisch kader	4
1.1.2.3 Archeologische voorkennis	6
1.1.3 Huidige situatie	6
1.1.4 Geplande werken.....	8
1.1.5 Onderzoeksopdracht.....	13
1.1.6 Werkwijze en strategie	14
1.1.7 Randvoorwaarden	15
1.2 BUREAUONDERZOEK: ASSESSMENTRAPPORT	16
1.2.1 Landschappelijke situering.....	16
1.2.1.1. Ligging van het plangebied	16
1.2.1.2. Aardkundige gegevens	17
1.2.2 Archeologische situering.....	22
1.2.2.1 Centraal Archeologische Inventaris	22
1.2.2.2 (Archeologie)nota's en eindverslagen.....	22
1.2.3 Historische situering.....	24
1.2.3.1 Historisch kader	24
1.2.3.2 Cartografische bronnen.....	25
1.2.3.3 Ortofotografische bronnen.....	25
1.2.4 Beantwoording van de onderzoeksvragen.....	29
1.3 SYNTHESE	32
1.3.1 Interpretatie en datering van het projectgebied.....	32
1.3.2 Archeologische verwachting	32
1.3.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek	35
SAMENVATTING.....	36
LITERATUUR	37
LIJSTEN	38
Lijst van Figuren	38
Lijst van Tabellen.....	38
BIJLAGEN	39

VOORWOORD

Archeoservice heeft een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in het kader van een omgevingsvergunningaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen ter hoogte van de Rendestede 2 te Ninove (provincie Oost-Vlaanderen). De initiatiefnemer plant reactivering van een manege door de realisatie van een nieuwbouwproject en renovatie waardoor eventuele archeologische waarden vernietigd zullen worden.

Erkend archeoloog Kirsten Van Campenhout voerde het bureauonderzoek uit. Op het terrein is een bestaande manege met woning, stallen, binnen- en buitenpistes aanwezig. Voor het uitvoeren van de plannen worden de bestaande structuren grotendeels gesloopt en uitgebroken. Dat betekent dat het grootste deel van de geplande werken uitgevoerd worden op een reeds verstoord gebied. De ingrepen die mogelijk voor een nieuwe verstoring zorgen, zijn beperkt in oppervlakte en/of diepte.

Gelet op de aard van de geplande werken is er onvoldoende interferentie met het ongeroerd moedermateriaal. Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek wordt geen verder onderzoek geadviseerd.

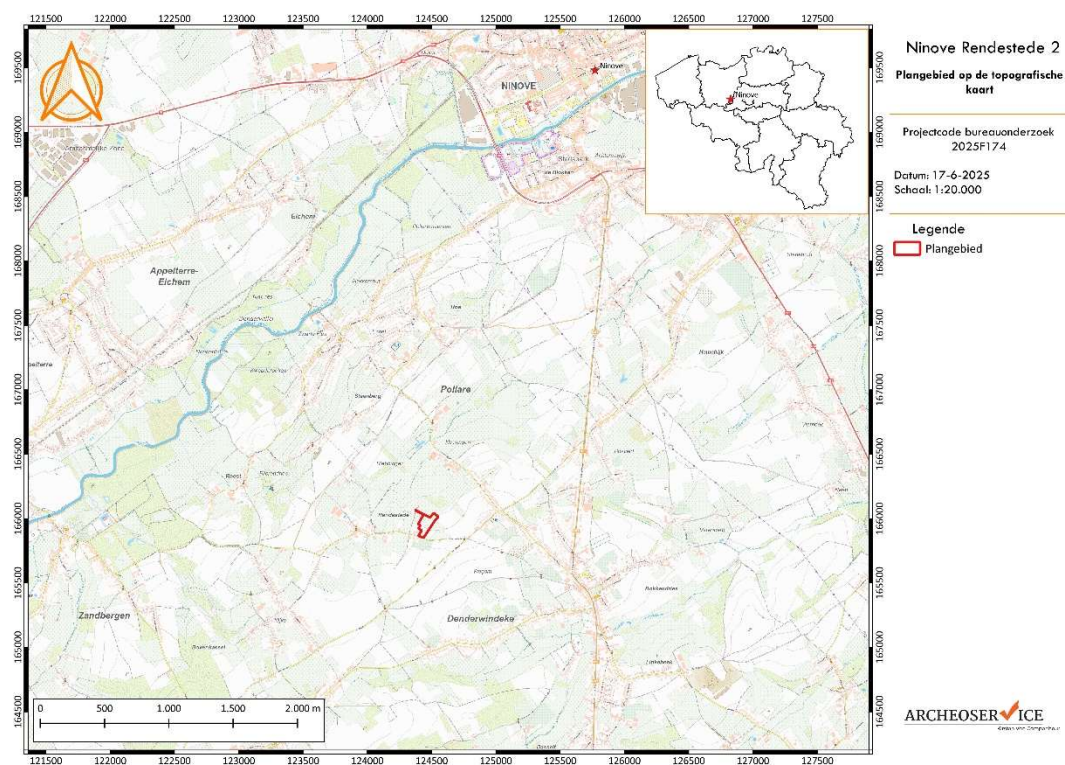
1. Verslag van Resultaten

BUREAUONDERZOEK 2025F174

1.1 BUREAUONDERZOEK: BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode Onroerend Erfgoed	2025F174	
Toponiem	Ninove Rendestede 2	
Adres	Rendestede 2, 9400 Ninove	
Kadastrale gegevens	NINOVE 7 AFD/DENDERWINDEKE/ sectie: A/ percelen 1239/D, 1240, 1242/D, 1242/B, 1243/D, 1243/E, 1244/E & 1263	
Bounding box (Lambert '72)	NO: x: 124527.90 / y: 166005.02 ZW: x: 124393.71 / y: 165856.34	
Topografische ligging	Zie Figuur 1	
Kadasterplan	Zie Figuur 2	
Oppervlakte plangebied	14936 m ²	
Oppervlakte bodemingreep	4300 m ²	
Projectnummer Archeoservice	2025/0016	
Betrokken actoren	Erkende archeoloog:	Kirsten Van Campenhout (erkenningnummer 2015/00060)
	Betrokken actor:	Kirsten Van Campenhout (erkenningnummer 2015/00060)
	Betrokken derden:	Niet van toepassing
Beheer en plaats documentatie	Archeoservice Bloempotstraat 23A 9170 Meerdonk	
Uitvoeringsperiode	10 -13 juni 2025	
Uitgevoerd onderzoek	Bureauonderzoek	

Figuur 1: Plangebied geprojecteerd op de topografische kaart.¹

Figuur 2: Projectie van het plangebied op het kadastrale plan.²

¹ Agiv 2025.

² Agiv 2025.

1.1.2 AANLEIDING

1.1.2.1 DIRECTE AANLEIDING

Archeoservice heeft in juni 2025 een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd naar aanleiding van een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De initiatiefnemer plant op het terrein de reactivering van een manege door de realisatie van een nieuwbouwproject. De hiergenoemde plannen kunnen gepaard gaan met een aanzienlijke ingreep in de bodem waarbij eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd kan zijn. Het doel van de onderhavige studie is om archeologische evaluatie van het terrein op te maken. Dit gebeurt in eerste instantie door de opmaak van een **bureaustudie**.

1.1.2.2 JURIDISCH KADER

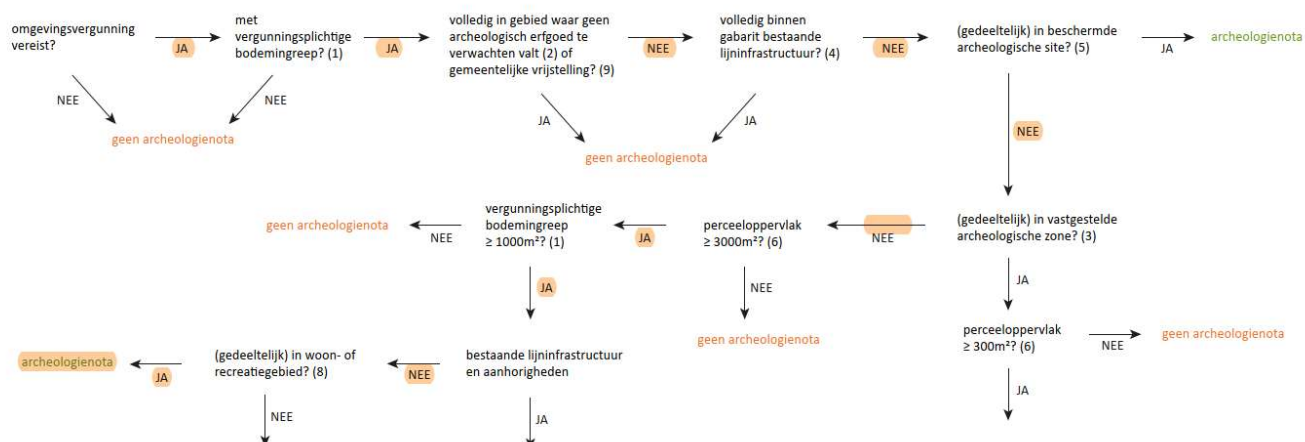
De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen waarbij de voorwaarden voldoen aan art. 5.4.1. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014. Het vooronderzoek is door Kirsten Van Campenhout van Archeoservice (OE/ERK/Archeoloog/2015/00060) uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0 en werd voor aktenaam voorgelegd aan het agentschap Onroerend Erfgoed.

Het plangebied *Ninove Rendestede 2* voldoet aan de volgende voorwaarden om een archeologienota te verplichten, zoals aangeduid op onderstaande beslissingsboom (Figuur 3) van het agentschap Onroerend Erfgoed:

- ✓ Het plangebied ligt niet in een vastgestelde archeologische zone of archeologische site;
- ✓ De totale perceelsoppervlakte waar het plangebied *Ninove Rendestede 2* betrekking tot heeft, bedraagt ca. 14936 m²;
- ✓ De totale oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 4300 m²;
- ✓ De geplande werken zijn volgens het gewestplan gelegen in landschappelijk waardevol gebied. Er is echter een goedgekeurd RUP van toepassing, Zonevreemde sport en recreatie – deelplan 11 Paardensport Molenzicht. De werken vallen binnen het gebied van dit RUP. Het plangebied valt dus onder de categorie recreatiegebied.

Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

Figuur 3: Beslissingsboom in functie van huidig project.

Figuur 4: Extractie van het RUP Zonevrije recreatie, Deelplan 11.3

1.1.2.3 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).⁴ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

1.1.3 HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied *Ninove Rendestede 2* is gelegen ten zuiden van de Dender die dwars door de stad Ninove loopt, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het terrein ligt in de deelgemeente Denderwindeke, ten westen van de Edingsesteenweg. De zuidelijke grens van het plangebied bestaat uit de straat Rendestede. De omgeving kenmerkt zich als een open, actief uitgebaat cultuurlandschap met verspreide aanwezigheid van al dan niet actieve landbouwbedrijven en eengezinswoningen.

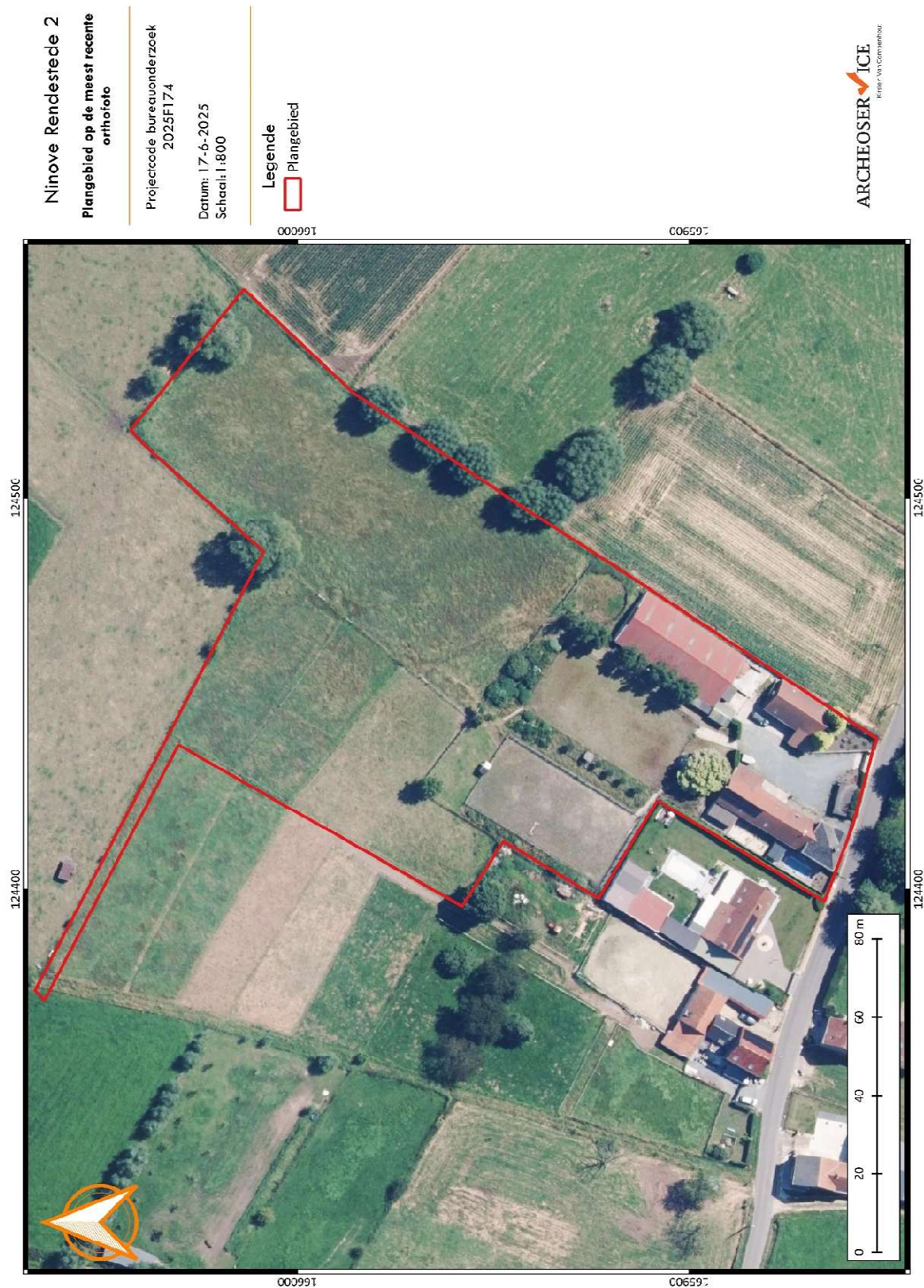
Het plangebied zelf bestaat uit een manege met een woning, stallen, binnen- en buitenpistes. Ongeveer 2000 m² van het terrein met een oppervlakte van ca. 14936 m² is verhard of bebouwd. Een bijkomende ca. 2400 m² is aangelegd als piste. De noordelijke percelen zijn onbebouwd en in gebruik als weiland.

Figuur 5: Zicht op de woning met aanpalende stallen vanuit de Rendestede.⁵

⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017.

⁵ Google Streetview 2025.

Figuur 6: Meest recente luchtopname van het plangebied en omgeving.⁶

⁶ Agiv 2025.

1.1.4 GEPLANDE WERKEN

De opdrachtgever plant op het terrein de reactivering van een manege door de realisatie van een nieuwbouwproject. Bestaande structuren worden gesloopt en nieuwe constructies worden aangelegd. Bij de geplande werken worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven. De totale oppervlakte van de geplande ingrepen bedraagt ongeveer 4300 m² in een plangebied met een oppervlakte van ca. 14936 m². De gedetailleerde bouwplannen bevinden zich in Bijlage 1.

Sloop en bouwrijp maken terrein

Om de bouwplannen te kunnen uitvoeren moeten enkele voorafgaande ingrepen gebeuren op het terrein:

- ✓ Slopen van een deel van de woning en het dak + een deel van de stallen voor een oppervlakte van 249,96 m²;
- ✓ Slopen van een grote stal voor een oppervlakte van 156,87 m²;
- ✓ Afbreken van de binnenpiste, afdak, kijkhuis voor een oppervlakte van 482,22 m²;
- ✓ Slopen van een kleine stal voor een oppervlakte van 19,13 m²;
- ✓ Afbreken van 3 afdaken om naar de paarden te kijken met een oppervlakte van 9,13 m² en 27,29 m²;
- ✓ Verwijderen van een mestvaalt met een oppervlakte van 40,25 m²;
- ✓ Slopen van een buitenpiste en omvormen naar paddocks met een oppervlakte van 818,62 m²;
- ✓ Verwijderen van de langeerpiste van 153,94 m²;
- ✓ Afbreken van alle andere verharding met een totale oppervlakte van 1174,75 m² (excl. de terrasverharding van de woning, zwembad en kleine pergola);
- ✓ Het rooien van verschillende (14 stuks) hoogstammen.

Er wordt niet alleen gesloopt, maar er worden ook renovatiewerken aan de woning uitgevoerd. Hiervoor worden echter geen nieuwe bodemingrepen voorzien en dit onderdeel wordt verder buiten beschouwing gelaten in deze archeologienota.

Nieuwbouw woning met cafetaria

Achteraan wordt de woning uitgebreid met een beperkte oppervlakte van 22,78 m². Aansluitend wordt de nieuwe cafetaria met een oppervlakte van 107,23 m² gebouwd. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van funderings sleuven, waarbij de huidige funderingsdiepte aangehouden zal worden.

Nieuwbouw stal

Aan de zuidoostelijke zijde wordt een nieuwe stal gebouwd met een oppervlakte van 225 m². De vloerplaat wordt op dezelfde hoogte gegoten als de 0-pas van de woning. Ten zuiden van de stal komt de nieuwe mestvaalt met een oppervlakte van 23,94 m². Er wordt geen diepere verstoring voorzien voor de fundering van de stal en mestvaalt dan de huidige funderingsdiepte van de te slopen structuren.

Nieuwe binnenpiste

Ten noorden van de stal wordt een nieuwe binnenpiste gepland met een oppervlakte van 800 m². De piste heeft een vloerpad 80 cm onder de 0-pas om de helling van het terrein op te vangen. De constructie is opgebouwd uit een staalstructuur op funderingszolen en betonpanelen. Aan de zuidelijke kant wordt een regenwaterput gestoken onder het vloerniveau met een oppervlakte van ca. 50 m².

Nieuwe verharding

Rondom de nieuwe structuren wordt het terrein gedeeltelijk opnieuw verhard. Ter hoogte van de woning en de cafetaria is gekozen voor een klinkerverharding met een oppervlakte van 194,84 m². Het betreft een

looppad langs woning en cafetaria en een terras voor de cafetaria. Ter hoogte van de geplande parkings wordt de verharding aangelegd in grasdallen voor een oppervlakte van 142,94 m². Tussen de gebouwen komt een betonverharding voor een oppervlakte van 1074,75 m². De betonverharding maakt alle gebouwen en constructies toegankelijk en vlot bereikbaar. Zorgt voor 2 parkeerplaatsen voor mindervaliden en dient als vrije parking voor de paardenwagens en trailers van de bezoekers. Algemeen wordt voor verharding een wegkoffer van 30-50 cm diep voorzien, maar in dit geval zal de bestaande funderingsdiepte aangehouden worden.

Aanleggen van paddocks

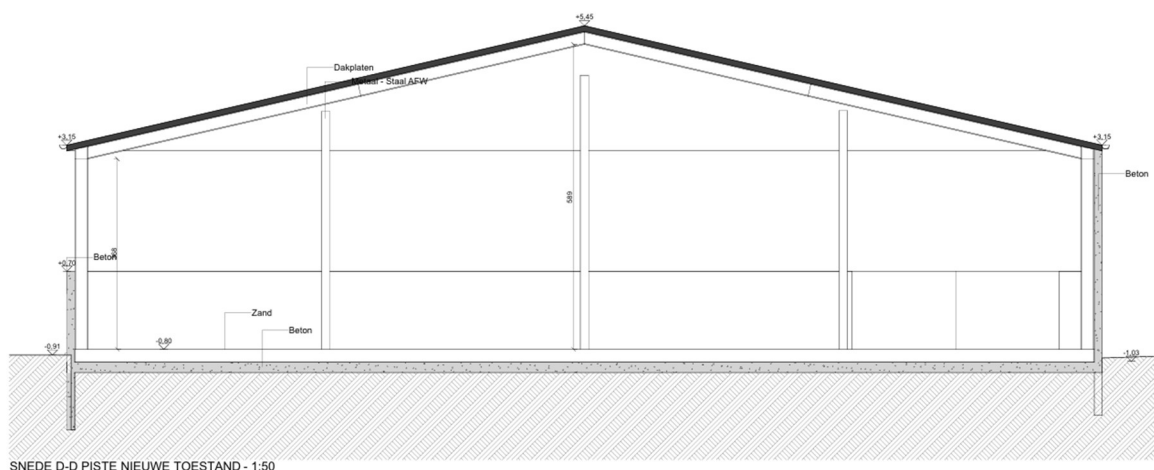
De oude buitenpiste wordt ingericht als paddock voor een oppervlakte van 490 m². Een paddock is een droge weide in zand. Hiervoor wordt geen nieuwe bodemingreep in rekening gebracht, maar wordt de bestaande piste heringericht.

Wadi

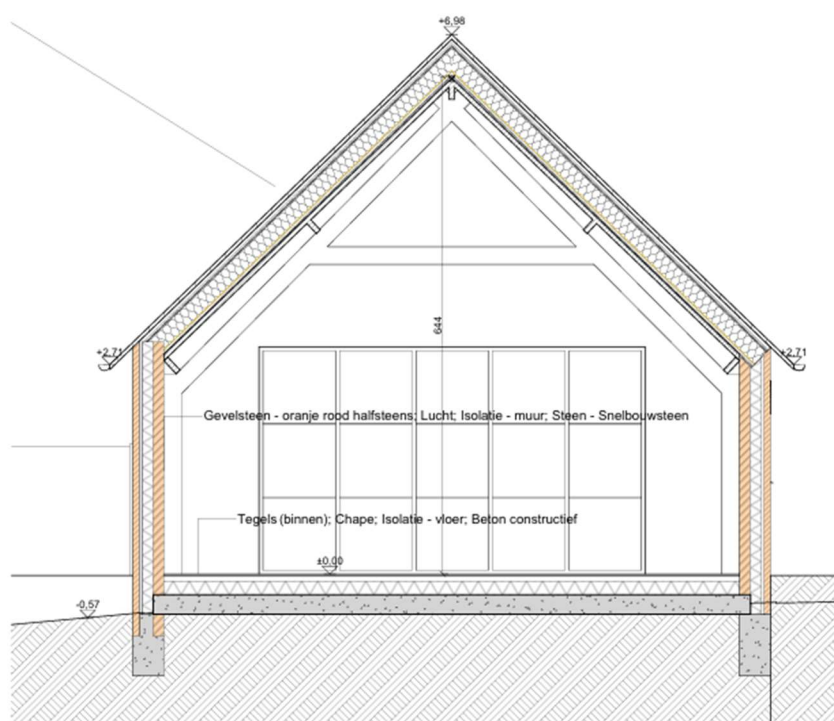
De wadi heeft een oppervlakte van 165,60 m² en fungeert als infiltratievoorziening. Deze situeert zich helemaal in de noordelijke hoek van het plangebied. Er wordt maximaal ingezet op infiltratie zodat geen overloop nodig is. De maximale uitgravingsdiepte van de wadi bedraagt 40 cm.

Groenzones, aanplantingen en aardeweg

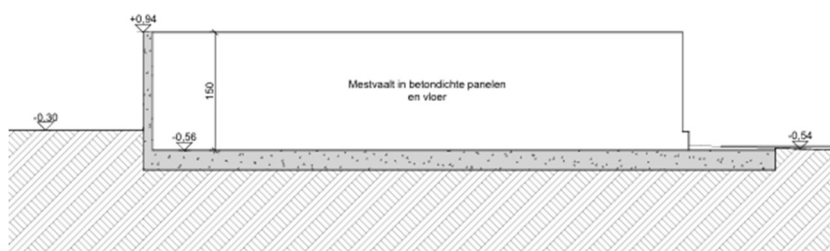
Tot slot worden kleine oppervlaktes tussen de structuren en aan de randen van het plangebied ingericht als groenzone en ingezaaid met gras of aangeplant met laagstammig bosgoed of hagen. Er worden eveneens 16 hoogstammige bomen aangeplant die een lokale en beperkte nieuwe bodemingreep kunnen veroorzaken vooral omdat ze hoofdzakelijk buiten de bestaande bebouwing of verharding gelokaliseerd zijn. Rondom rond de pistes worden stroken onverhard gelaten om ingericht te worden als aardeweg. Hiervoor wordt evenmin een bodemingreep in rekening gebracht.

SNEDE D-D PISTE NIEUWE TOESTAND - 1:50

SNEDE B-B CAFETARIA NIEUWE TOESTAND - 1:50

SNEDE E-E MESTVAALT NIEUWE TOESTAND - 1:50

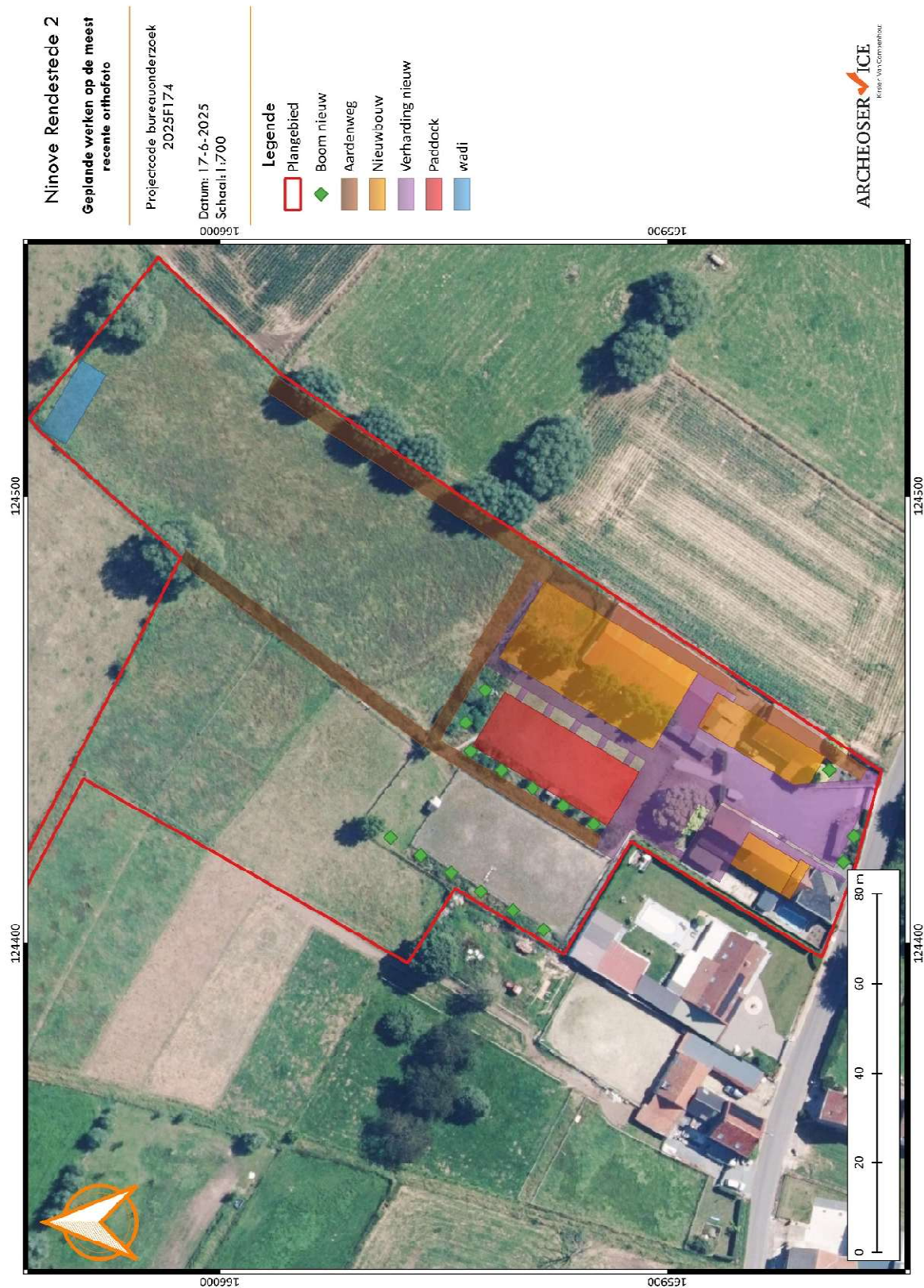
Figuur 7: Doorsnedes bouwplannen.⁷

⁷ Aangeleverd door de initiatiefnemer.

Figuur 8: Aanduiding geplande ingrepen op de meest recente luchtopname van het plangebied en omgeving.⁸

⁸ AGIV 2025; plannen aangeleverd door de initiatiefnemer.

Figuur 9: Aanduiding geplande ingrepen op de meest recente luchtopname van het plangebied en omgeving.⁹

⁹ AGIV 2025; plannen aangeleverd door de initiatiefnemer.

1.1.5 ONDERZOEKSOPDRACHT

Het archeologisch vooronderzoek heeft als opdracht het inventariseren, waarderen en veiligstellen van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen de grenzen van het plangebied. Deze waarden behouden en beschermen voor beschadiging of vernietiging kan op twee manier gebeuren: *in situ* bewaring komt tot stand wanneer de archeologische waarden ingepast kunnen worden in de ontwikkelingsplannen; wanneer dit niet mogelijk is, is behoud *ex situ* de enige optie door het opstellen van maatregelen voor vervolgonderzoek.

Het archeologisch vooronderzoek leidt tot **drie primaire vraagstellingen** die beantwoord dienen te worden:

- ✓ Zijn archeologische waarden aanwezig en wat zijn de karakteristieken hiervan?
- ✓ Wat is de kenniswaarde van deze mogelijke archeologische waarden?
- ✓ Hoe moet worden omgegaan met mogelijke archeologische waarden in het kader van de geplande bodemingrepen?

Het archeologisch vooronderzoek start steeds met een **bureauonderzoek**, maar kan leiden tot (combinaties van) meerdere onderzoeksmethoden. Men maakt een onderscheid tussen vooronderzoek *zónder* ingreep in de bodem en vooronderzoek *mét* ingreep in de bodem.

- Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kan bestaan uit:
 - ✓ Een bureauonderzoek
 - ✓ Een landschappelijk onderzoek
 - ✓ Geofysisch onderzoek
 - ✓ Veldkartering
- Vooronderzoek met ingreep in de bodem kan bestaan uit:
 - ✓ Verkennend archeologisch booronderzoek
 - ✓ Waarderend archeologisch booronderzoek
 - ✓ Proefsleuven en proefputten

Wanneer tijdens het vooronderzoek archeologische waarden worden aangetroffen die relevant zijn en een archeologische vindplaats aanduiden, kan dit leiden tot een archeologische opgraving wanneer de waarden niet *in situ* veiliggesteld kunnen worden.

1.1.6 WERKWIJZE EN STRATEGIE

Het bureauonderzoek is uitgevoerd onder leiding van erkend archeoloog Kirsten van Campenhout (OE/ERK/Archeoloog/2015/00060) en conform de Code van de Goede Praktijk 4.0. Het doel van het bureauonderzoek bestaat er uit om op basis van verschillende bronnen inzicht te verkrijgen in de genese van het landschap, de bodemopbouw en het gebruik van het projectgebied en zijn omgeving doorheen de tijd. Op basis van deze resultaten wordt een **archeologische verwachting** bepaald, specifiek voor dit plangebied.

De initiatiefnemer heeft alle informatie aangeleverd met betrekking tot de contour van het plangebied en de inplanting en uitvoeringswijze van de geplande werkzaamheden. Dit gebeurde door het aanleveren van de bijgevoegde **ontwerpplannen** en aanvullende mondelinge en/of schriftelijke communicatie.

Voor de **landschappelijke situering** van het plangebied worden de volgende digitale kaarten geraadpleegd: de topografische kaart, Tertiair- en Quartairgeologische kaarten, de bodemkaart, de potentiële bodemerosiekaart en het digitale terreinmodel Vlaanderen.¹⁰ De bodemkundige gegevens werden aangevuld met de informatie die beschikbaar gesteld wordt via de website Databank Ondergrond Vlaanderen.¹¹

Informatie over **archeologische waarden** binnen en in de regio van het plangebied worden verzameld via de Centraal Archeologische Inventaris (CAI)¹² en via de databank van in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen¹³. Er is ook contact gezocht met SOLVA omwille van hun regionale kennis.

De **historische situering** van de gemeente, en meer specifiek het plangebied zelf, is beschreven aan de hand van uitgegeven en onuitgegeven bronnen in combinatie met de Inventaris Onroerend Erfgoed¹⁴. Ook historische kaarten werden geraadpleegd. Vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het plangebied en haar regio zijn verschenen, kan het bijdragen tot het beeld over de evolutie van het plangebied. Men moet echter steeds indachtig zijn dat bij afwezigheid van bebouwing dit geen garantie biedt dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur en is het pas vanaf de 19de eeuw dat de eerste gedetailleerde kadasterkaarten verschijnen. Voor het historisch onderzoek worden de volgende basiskaarten geraadpleegd: de kaart van Deventer, de Ferrariskaart, de Atlas der Buurtwegen, de Poppkaart en de Vandermaelenkaart. Ook Cartesius¹⁵, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, is geraadpleegd. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste decennia.

De studie van de hierboven vermelde bronnen gaf geen aanleiding tot een verder archiefonderzoek of het inwinnen van aanvullend wetenschappelijk advies.

¹⁰ Raadpleegbaar via www.geopunt.be

¹¹ Raadpleegbaar via www.dov.vlaanderen.be

¹² Raadpleegbaar via <https://cai.onroerenderfgoed.be>

¹³ Raadpleegbaar via www.geopunt.be

¹⁴ Raadpleegbaar via <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

¹⁵ Raadpleegbaar via <https://cartesius.be>

De volgende **onderzoeksvragen** zouden beantwoord moeten worden door het bureauonderzoek:

- ✓ Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- ✓ Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- ✓ Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- ✓ Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- ✓ Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- ✓ Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein? Zo ja, wat is de aard van deze waarden?
- ✓ Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.1.7 RANDVOORWAARDEN

Niet van toepassing.

1.2 BUREAUONDERZOEK: ASSESSMENTRAPPORT

Het bureauonderzoek heeft tot doel om zonder ingreep in de bodem maar op basis van de bestaande informatie (landschappelijk, historisch, archeologisch) na te gaan in hoeverre er archeologische resten aanwezig kunnen zijn binnen de grenzen van het projectgebied. Er wordt een beschrijving gemaakt van de geplande werken waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, van de uitvoeringswijze ervan en van de impact op het bodemarchief.

1.2.1 LANDSCHAPPELIJKE SITUERING

Het bureauonderzoek heeft tot doel om zonder ingreep in de bodem na te gaan in hoeverre er archeologische waarden aanwezig kunnen zijn. Dit gebeurt op basis van de bestaande informatie, o.a. de onderstaande aardkundige gegevens.

Tabel 1. Overzicht van de landschappelijke resultaten

Bron	Resultaat
Huidig gebruik	Manege met woning, stallen, pistes en weiland
Tertiairgeologische kaart	Lid van Moen (KoMo) en Lid van Aalbeke (KoAa)
Quartaairgeologische kaart	Profiel type 2
Bodemkaart	Droge leembodems met textuur B horizont
Geomorfologie	Zandleem- en leemstreek op de overgang tussen Dendervallei en Vlaamse Ardennen
Hydrografie	Dender, Moensbroekbeek

1.2.1.1. LIGGING VAN HET PLANGEBIED

Het plangebied *Ninove Rendestede 2* ligt bijna 4 km ten zuiden van de stadskern van Ninove, ten zuiden van de Dender, in de provincie Oost-Vlaanderen. Het terrein situeert zich binnen de deelgemeente Denderwindeke (ca. 1,4 km naar het zuidoosten) en ligt aan de straat Rendestede. De Moensbroekbeek stroomt ca. 500 m ten noorden van het plangebied.

Het projectgebied is gelegen in de zandleem- en leemstreek op een hoogte tussen 56,3 m +TAW en 61,5 m +TAW. Het onderzoeksgebied bevindt zich in de regio van de Vlaamse Ardennen en is op enige afstand ten zuiden van de Dender gelegen. Deze rivier en andere waterlopen hebben ingewerkt op het landschap en de afzettingen zijn tot op vandaag nog steeds bepalend voor het reliëf en de bodem in de regio. Het projectgebied lijkt daarbij, samen met de rest van Denderwindeke, gesitueerd te zijn op een landtong op de overgang tussen beide zones.

1.2.1.2. AARDKUNDIGE GEGEVENS

Het Tertiair is een geologisch tijdvak dat de periodes Paleogeen en Neogeen omvat. Het tekent het begin van de menselijke geschiedenis.

De **Tertiairgeologische kaart** (Figuur 10) wijst voor de noordelijke delen op de aanwezigheid van het Lid van Moen (KoMo)¹⁶ als geologische eenheid in de ondergrond en directe omgeving van het plangebied. Ter hoogte van het zuidelijke deel van het plangebied is het Lid van Aalbeke (KoAa) aanwezig. Deze maken allemaal deel uit van de Formatie van Kortrijk. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen. Het Lid van Moen bestaat uit een heterogeen sedimentpakket van grijze klei tot silt, is kleihoudend of bestaat uit kleilagen en bevat de fossielen *Nummulites planulatus*. De sedimenten zijn afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen. Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting. Het Lid van Aalbeke is een homogeen mariene afzetting die bijna uitsluitend uit zeer fijnsiltige donkergrijze tot blauwe klei zonder zandfractie bestaat. De Tertiaire afzettingen bevinden zich ca. 1-2 m onder het maaiveld.

Het Neogeen wordt gevolgd door de jongste periode in de aardgeschiedenis: het Quartair. De sedimenten van Quartaire ouderdom worden op grote schaal aan het oppervlak van de aarde aangetroffen en zijn weergegeven op de **Quartaairgeologische kaart** (Figuur 11). In het plangebied betreft het uitsluitend profieltype 2 (gele kleur)¹⁷. Het gaat algemeen om een eolisch afgezette zandleemlaag van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen. Deze afzetting kan eventueel hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

De **bodemkaart** (Figuur 12) toont aan dat het plangebied gekarteerd is als code **Aba1**.¹⁸ Het bodemtype Aba1 is een droge leembodem met textuur B horizont. De serie Aba is ontwikkeld in het Pleistocene loessdek en vertoont onder de A horizont een aan klei en sesquioxiden aangerijkte textuur B horizont. De bouwvoor bestaat uit donkerbruin, homogeen humushoudend leem. Bij de substraatseries begint een steenachtig zand, klei- of klei-zandsubstraat op geringe of matige diepte. De bodems vertonen geen watergebrek en geen wateroverlast dankzij de gunstige drainage en het hoog waterbergend vermogen. Substraatseries zijn evenwel gevoeliger voor droogte, te meer daar ze dikwijls op hellingen met snelle oppervlakkige ontwatering liggen. Op sterk hellende terreinen dienen voorzorgsmaatregelen tegen de erosie genomen te worden.

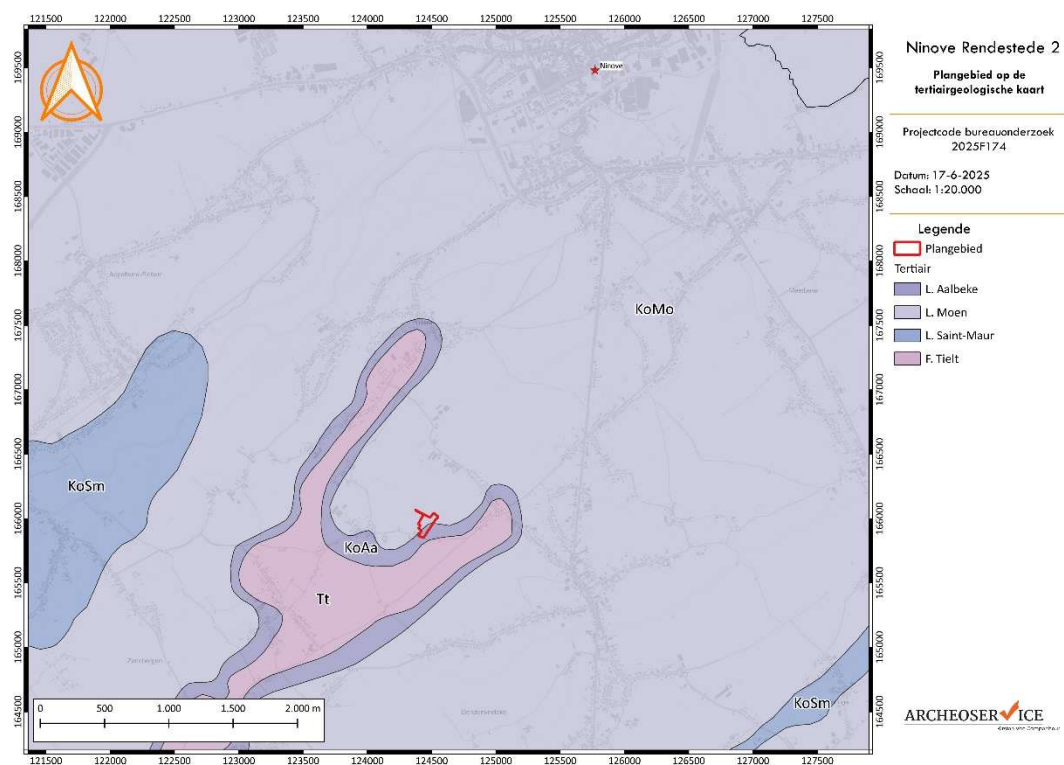
Het projectgebied staat op de **potentiële bodemerosie** (Figuur 13) grotendeels niet gekarteerd, met uitzondering van de zuidoostelijke hoek waar erosie 'niet van toepassing' en het noordoostelijke perceel waar erosie 'laag' zou zijn. Aanpalende percelen hebben wel een waarde gekregen. Hieruit kan afgeleid worden dat de potentiële bodemerosie laag (gele kleur) tot medium (oranje kleur) zal/kan zijn, net door de ligging van het plangebied op een steile helling.

Volgens het **Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen** (DHM II) bevindt het plangebied zelf zich op een hoogte van ca. 56,3 m +TAW en 61,5 m + TAW (Figuur 14-16). De helling gaat van het zuiden naar het noorden en westen, richting de Dendervallei. De straat Rendestede ligt ongeveer 1 m lager dan het plangebied.

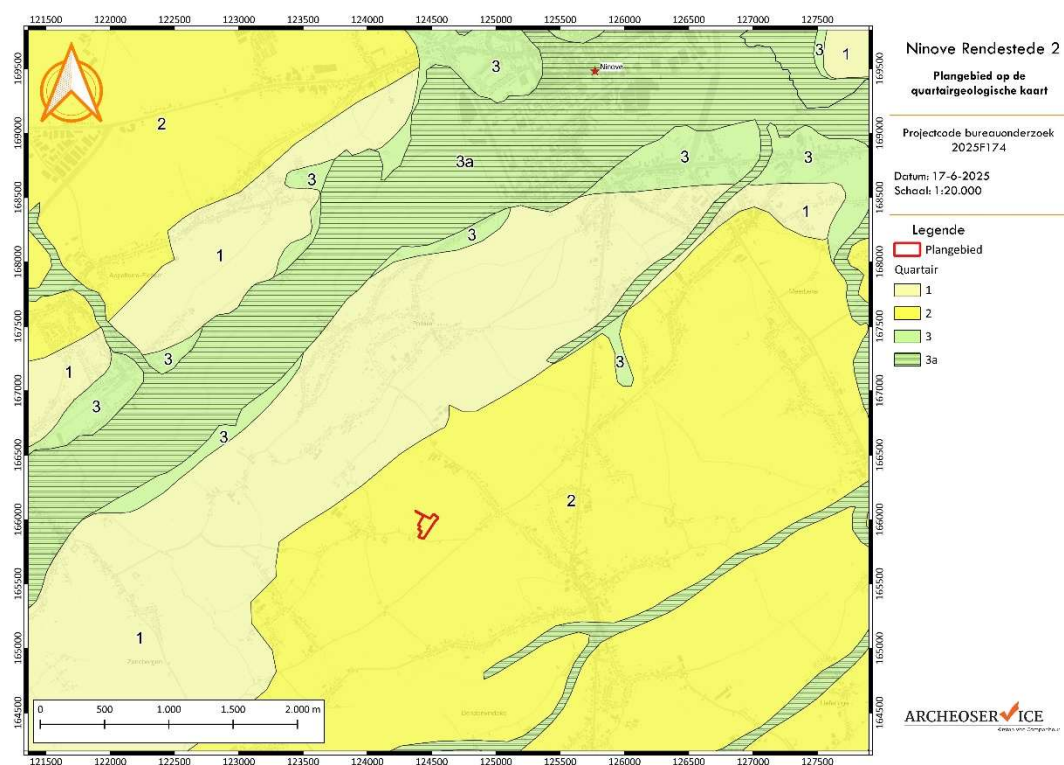
¹⁶ Jacobs et al., 1999.

¹⁷ Bogemans 1999.

¹⁸ Van Ranst 2000.

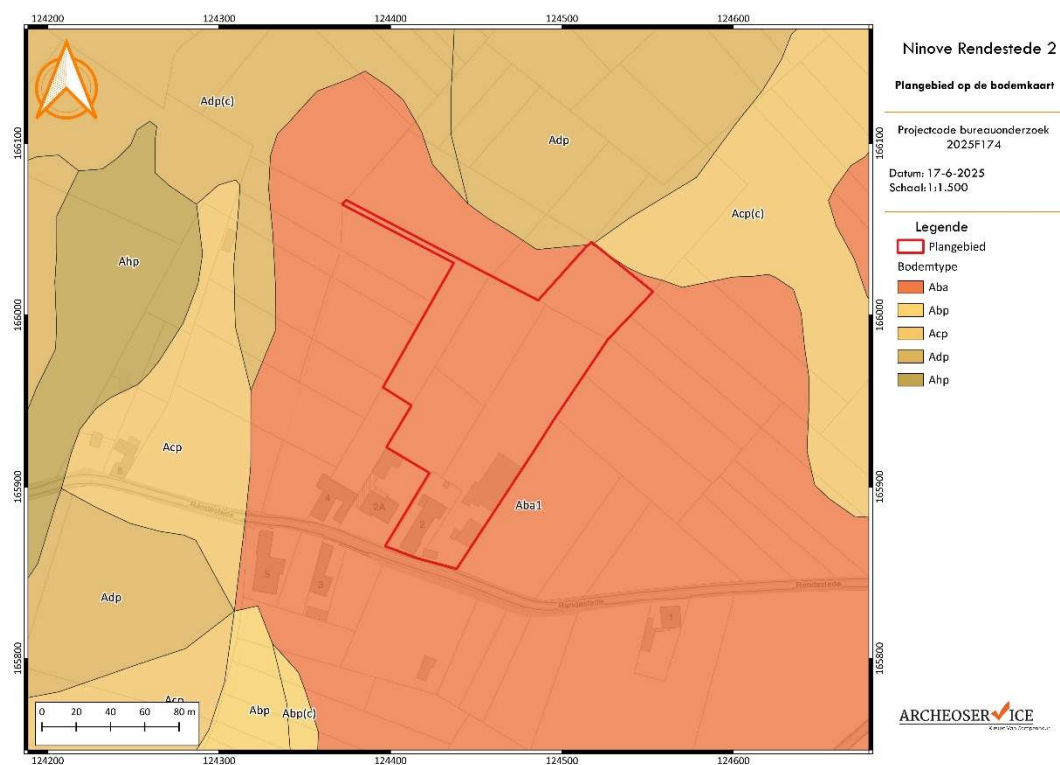
Figuur 10: Plangebied op de tertiairgeologische kaart.¹⁹

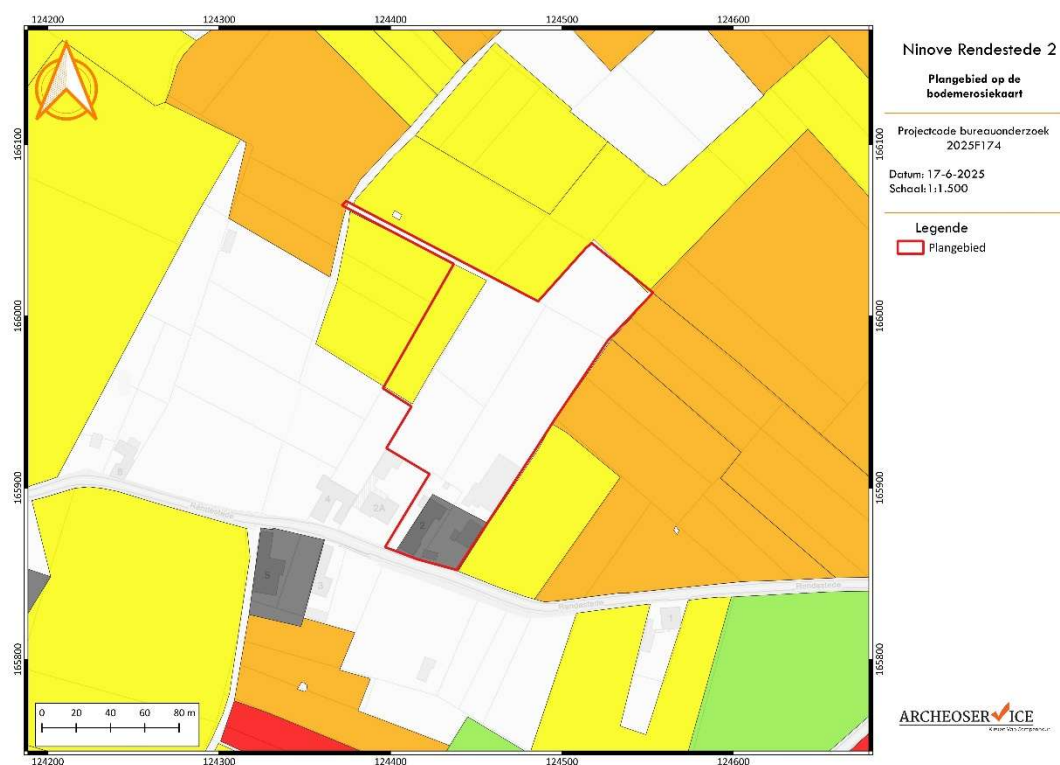
Figuur 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart.²⁰

¹⁹ DOV Vlaanderen 2025.

²⁰ DOV Vlaanderen 2025.

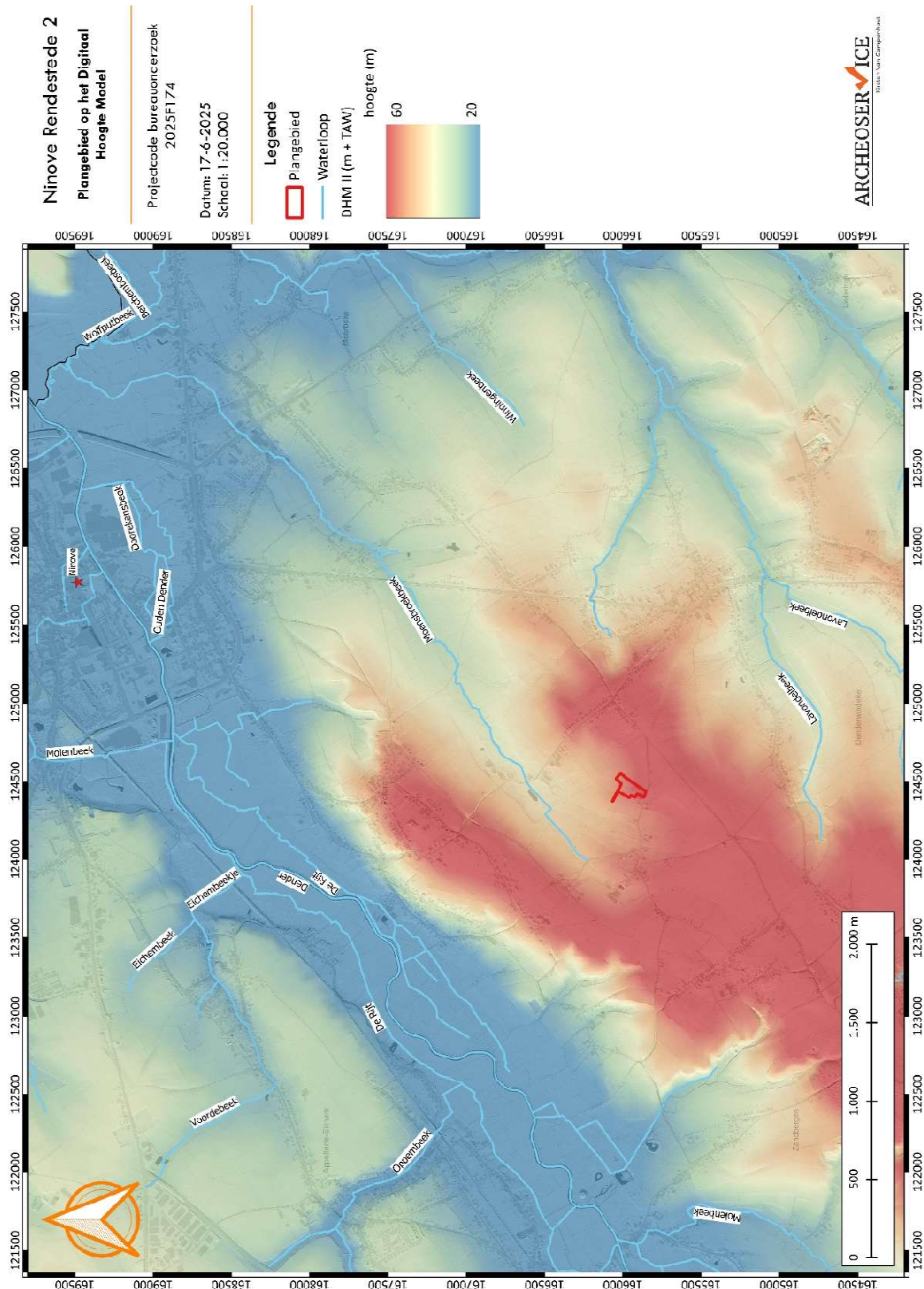
Figuur 12: Plangebied op de bodemkaart.²¹

Figuur 13: Plangebied op de bodemerosiekaart.²²

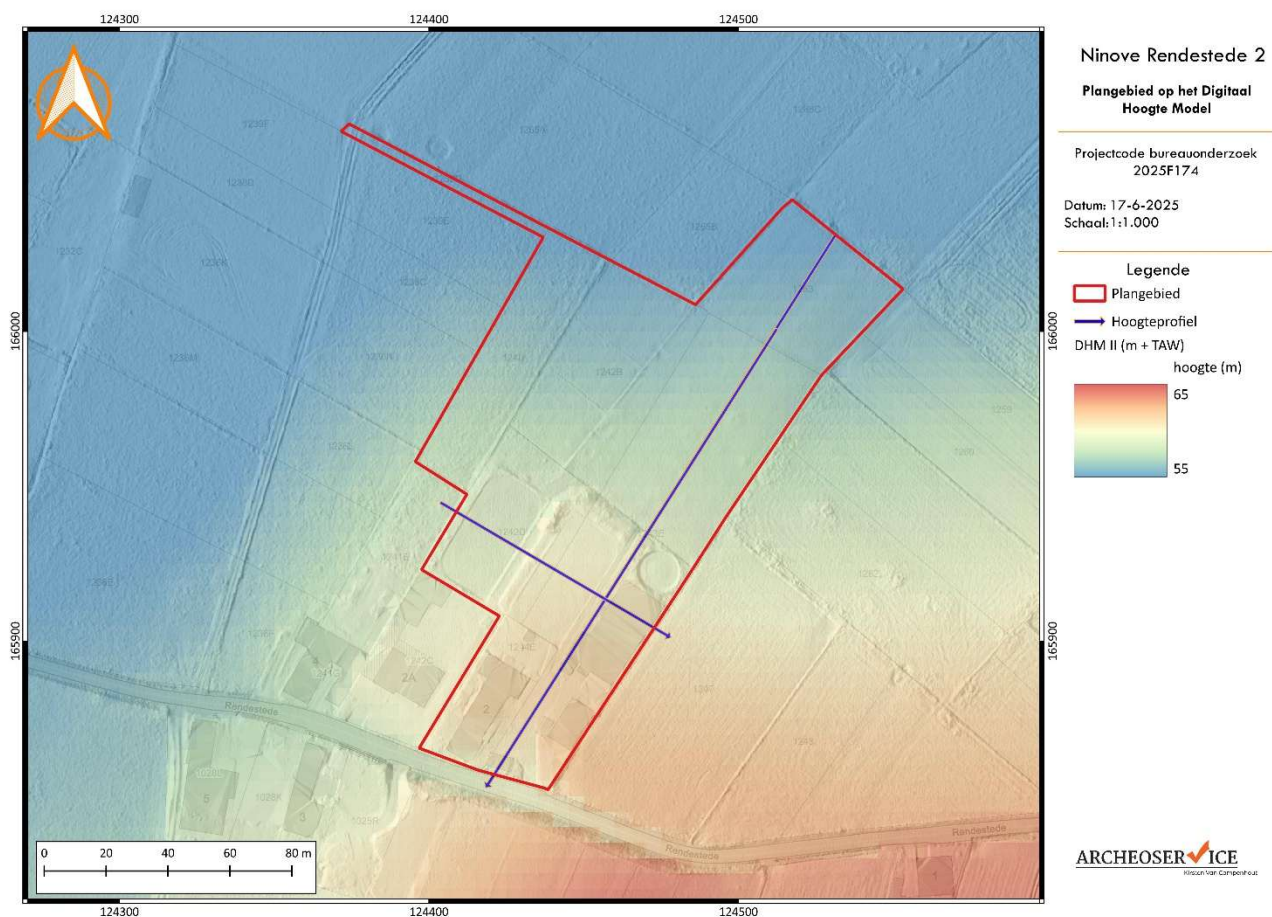
²¹ DOV Vlaanderen 2025.

²² DOV Vlaanderen 2025.

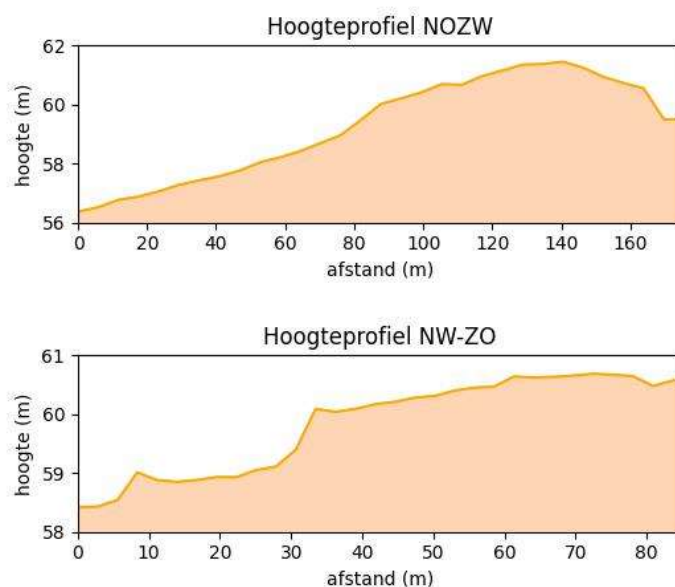

Figuur 14: Uitgebreide weergave van het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied.²³

²³ DOV Vlaanderen 2025.

Figuur 15: Detailweergave van het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied en de hoogteprofielen.²⁴

Figuur 16: De twee hoogteprofielen van het terrein.

²⁴ DOV Vlaanderen 2025.

1.2.2 ARCHEOLOGISCHE SITUERING

Uit raadpleging van het Geoportaal van Onroerend Erfgoed blijkt dat het plangebied niet een zone waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn tot op heden weinig meldingen gekend van archeologische resten, sporen en/of vondsten.

Tabel 2. Overzicht van de archeologische gegevens

Bron	Resultaat
Archeologische zone	Niet van toepassing
GGA	Niet van toepassing
CAI	Geen meldingen binnen het plangebied, weinig meldingen in de omgeving, hoofdzakelijk in de woonkernen.
(Archeologie)nota's en Eindverslagen	Geen meldingen binnen het plangebied of in de nabijheid.

1.2.2.1 CENTRAAL ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS

Om een overzicht te krijgen van de gekende archeologische vindplaatsen is in eerste instantie de databank van de **Centraal Archeologische Inventaris (CAI)** op de topografische kaart geplot. Er bevinden zich in de buurt van het plangebied bijna geen meldingen (zie Figuur 17), vermoedelijk door weinig bouwprojecten.

Tabel 3: Overzicht van de CAI-meldingen binnen een straal van ongeveer 1000m.

CAI-nummer	Korte beschrijving
215738	Metalen vondsten o.a. munten (NT): Windekeveldweg
980431	Crop mark, mogelijke grafheuvel (onbepaald): Heirebaan

De dichtstbij gelegen locatie bevindt zich zo'n 400 m ten zuidoosten van het onderzoeksgebied (CAI 215738). Het betreft enkele losse vondsten afkomstig uit metaaldetectie. De objecten dateren uit de nieuwe tijden en leveren geen kenniswinst op betreffende de archeologienota. De tweede melding betreft een vermoeden van een mogelijke grafheuvel op basis van een *crop mark* dat opgemerkt is op een luchtfoto (CAI 980431). Dit is echter niet geverifieerd in het veld.

In het centrum van Denderwindeke zijn wel de restanten teruggevonden van een Romeinse villa. De hele zone ten zuidoosten van de kerk staat bekend als een gebied met potentieel voor Romeinse en vroegmiddeleeuwse archeologie. Deze zone bevindt zich echter nog op aanzienlijke afstand (ca. 1,5 km) van het plangebied.

1.2.2.2 (ARCHEOLOGIE)NOTA'S EN EINDVERSLAGEN

Ook de databank van de in akte genomen **(archeologie)nota's en eindverslagen** is geraadpleegd om eventueel archeologisch onderzoek in de buurt van het plangebied te inventariseren. Voor het plangebied zelf werden in het verleden nog geen (archeologie)nota's of eindverslagen opgemaakt. Ook in de ruimere omgeving van het plangebied zijn weinig tot geen onderzoeken uitgevoerd in het kader van de nieuwe wetgeving. Uit deze opzoeking kon geen relevante informatie met betrekking tot het huidige plangebied gehaald worden.

1.2.3 HISTORISCHE SITUERING

In het volgende hoofdstuk wordt het historisch kader geschetst van het plangebied. In eerste instantie wordt de politieke-economische sfeer weergegeven waarbinnen de ruime regio van het plangebied zich heeft bevonden. Vervolgens wordt het plangebied in detail bekeken aan de hand van historische kaarten, in dit geval vanaf de 18de eeuw.

Tabel 4. Overzicht van de historische gegevens

Bron	Resultaat
Inventaris Onroerend Erfgoed	Denderwindeke, Ninove
Ferrariskaart (1771-1778)	Akkerland langs weg
Atlas der Buurtwegen (1843-1845)	Eerste bebouwing aan straatzijde en landbouwgebied
Vandermaelenkaart (1846-1854)	Geen wijzigingen
Popkaart (1842-1879)	Geen wijzigingen
Orthofoto 1971	Geen wijzigingen
Orthofoto 1985	Geen wijzigingen
Orthofoto 2002	Uitbreiding met binnenpiste, twee buitenpistes en longeerpiste

1.2.3.1 HISTORISCH KADER²⁶

Het plangebied *Ninove Rendestede 2* bevindt zich binnen de grenzen van Denderwindeke, een deelgemeente van Ninove in de provincie Oost-Vlaanderen.²⁷

De oudste vermelding van Denderwindeke luidt: "*Vuenteka super fluvium Therma*" (896). Later wordt het dorp vermeldt als *Wentica* (midden 11de eeuw), *Wentica* (1166), *Winti* (1219) en *Windeca* (1221). De naam zou teruggaan op *Wenetiacum*: 'toebehorend aan *Wenetius*' en zou dus een Gallo-Romeinse oorsprong hebben.

De gemeente heeft een oudere oorsprong, wat aangetoond kon worden door archeologische vondsten. Romeinse voorwerpen en grondvesten van een Romeinse villa werden gevonden ten oosten van de steenweg Ninove-Edingen, ter hoogte van de parochiekerk en pastorie. In de middeleeuwen was het een grensgebied van het graafschap Vlaanderen met militaire betekenis en waren er ook enkele steengroeven aanwezig. De heerlijkheid Denderwindeke, in de middeleeuwen één der lenen van de burcht van Ninove, behoorde sedert de 13de eeuw aan de Heren van Wedergraete en tussen de 15de en 18de eeuw aan verschillende volgende heren. Tijdens de 18de eeuw en begin 19de eeuw kende deze gemeente, naast de traditionele landbouw, talrijke thuiswevers en -spinners.

²⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13769>

²⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/13769>

1.2.3.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

De historische evolutie van het plangebied kan met name gevolgd worden aan de hand van historische kaarten, waarbij de Ferrariskaart uit 1771-1777 het eerste enigszins gedetailleerde uitgangspunt is. Men moet echter wel indachtig blijven dat deze kaart hoofdzakelijk vanuit militair oogpunt werd opgemaakt, waardoor minder interessante delen vaak minder gedetailleerd zijn weergegeven.

Bij het bestuderen van de volgende kaart, de **Ferrariskaart** uit 1771-1777, bestaat het projectgebied uit landbouwgrond gelegen aan de voorloper van de Rendestede die aan één zijde met bomen omzoomd is (Figuur 18). Het dorpscentrum ligt ten westen van het plangebied. Ten zuidoosten van het plangebied stond een molen.

De **Atlas der Buurtwegen**, met als doel een inventaris te zijn van alle kleine wegen met openbaar karakter, toont ter hoogte van het plangebied voor het eerst bebouwing (Figuur 19). Langs de Rendestede verschijnen twee gebouwen. De rest van het plangebied blijft onbebouwd in gebruik als landbouwgebied. Ook de **Vandermaelenkaart**, waar ook het reliëf op aangegeven staat, toont een gelijkaardige situatie (Figuur 20). De steile helling richting het noorden en westen wordt wel benadrukt op deze kaart, ook ter hoogte van het plangebied. Op de **kaart van Popp** is de situatie onveranderd (Figuur 21). Net als op vorige kaarten zijn er weinig verschillen te zien in landgebruik en bebouwing. De straat draagt de naam Renderstee straat.

Algemeen kan vastgesteld worden dat op het terrein aan het begin van de 19de eeuw een hoeve woning met kleine schuur is gebouwd. Het plangebied heeft ervoor en erna hoofdzakelijk een agrarische functie gekend.

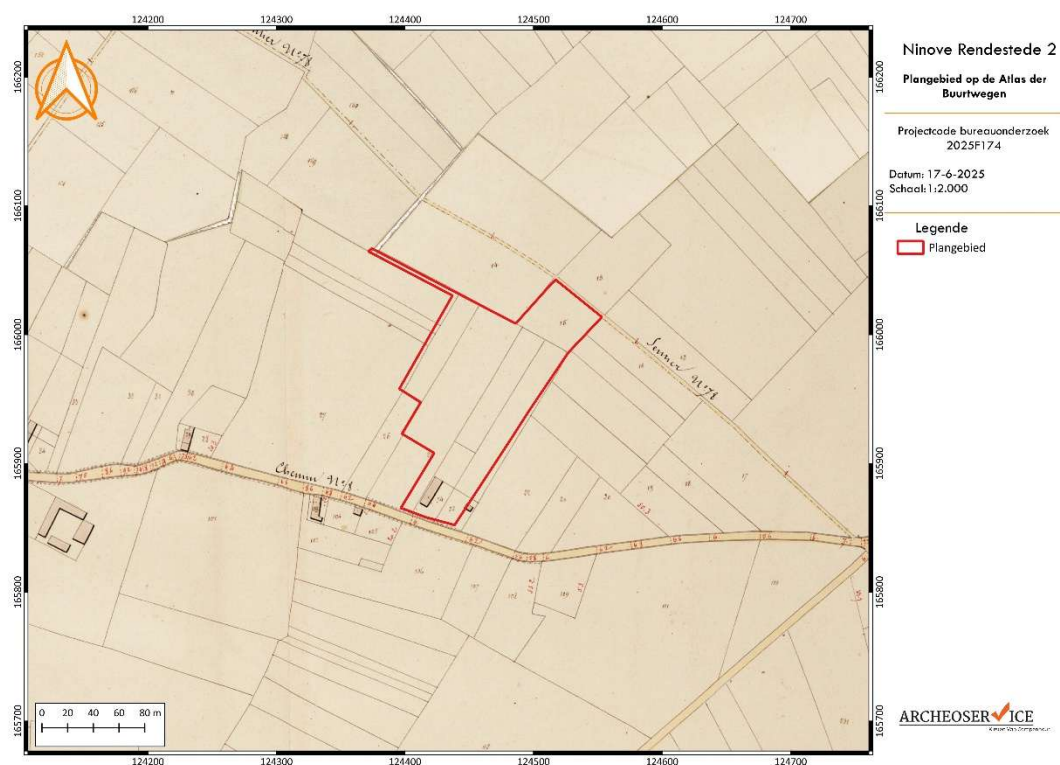
1.2.3.3 ORTOFOTOGRAFISCHE BRONNEN

De bebouwing die schematisch was weergegeven op de topografische kaarten uit de 19de eeuw wordt duidelijker aan de hand van een reeks van orthofoto's. De situatie van het plangebied op de orthofoto uit **1971 en 1990** is erg grofkorrelig waardoor er niet veel details onderscheiden kunnen worden (Figuur 22 en 23). Globaal genomen kan men wel onderscheiden dat de woning en de kleine schuur uit de 19de eeuw behouden zijn gebleven. Het landbouwgebied achter de gebouwen bevat enkele grote bomen waardoor een ingebruikname als weiland eerder te vermoeden is.

De eerstvolgende orthofoto van degelijke kwaliteit dateert uit **2002** (Figuur 24). Op deze orthofoto kan men ook meteen grote verschillen zien met de voorgaande jaren. Er heeft duidelijk een uitbreiding plaats gevonden, want ten noorden van de bestaande bebouwing zijn twee buitenpistes en een longeerpiste aangelegd en een binnenpiste gebouwd. Het weiland ten noorden ervan is anders ingedeeld, in functie van de manege, maar bestaat nog steeds uit weiland. Deze situatie is erg gelijkend op de huidige, bestaande situatie. Er worden dan ook geen noemenswaardige veranderingen meer opgemerkt in de latere reeks van orthofoto's.

Figuur 18: Weergave van het plangebied op de Ferrariskaart (1771-1777).²⁸

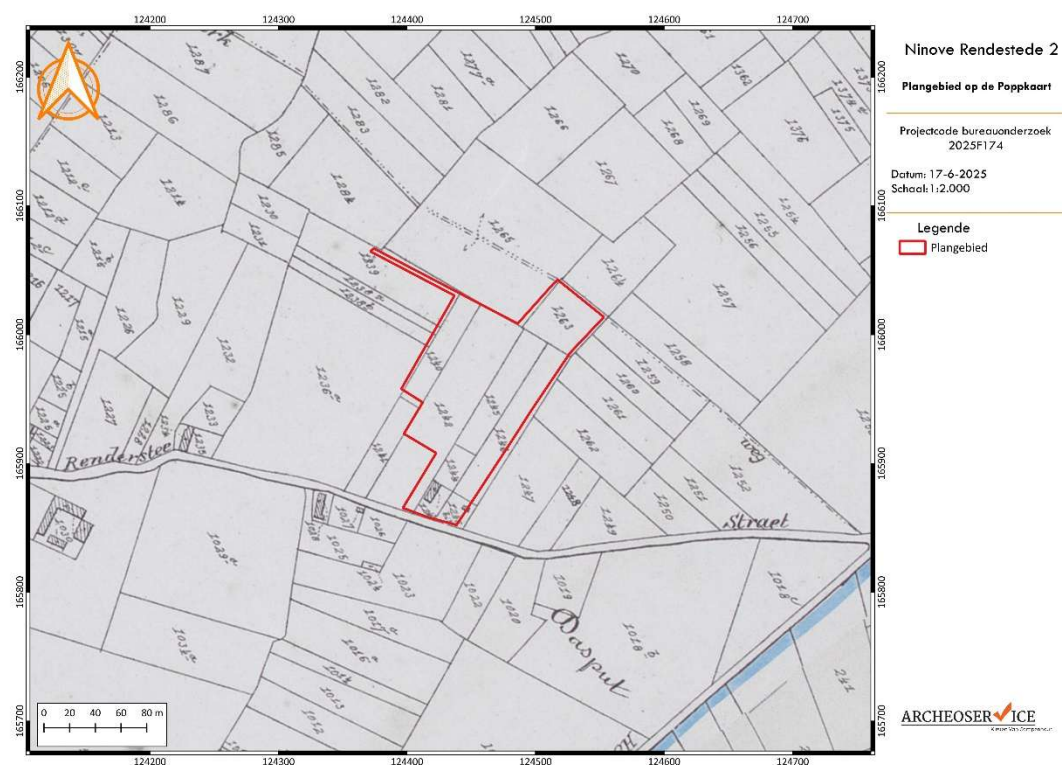
Figuur 19: Weergave van het plangebied op de Atlas der Buurtwegen (1843-1845).²⁹

²⁸ Geopunt 2025.

²⁹ Geopunt 2025.

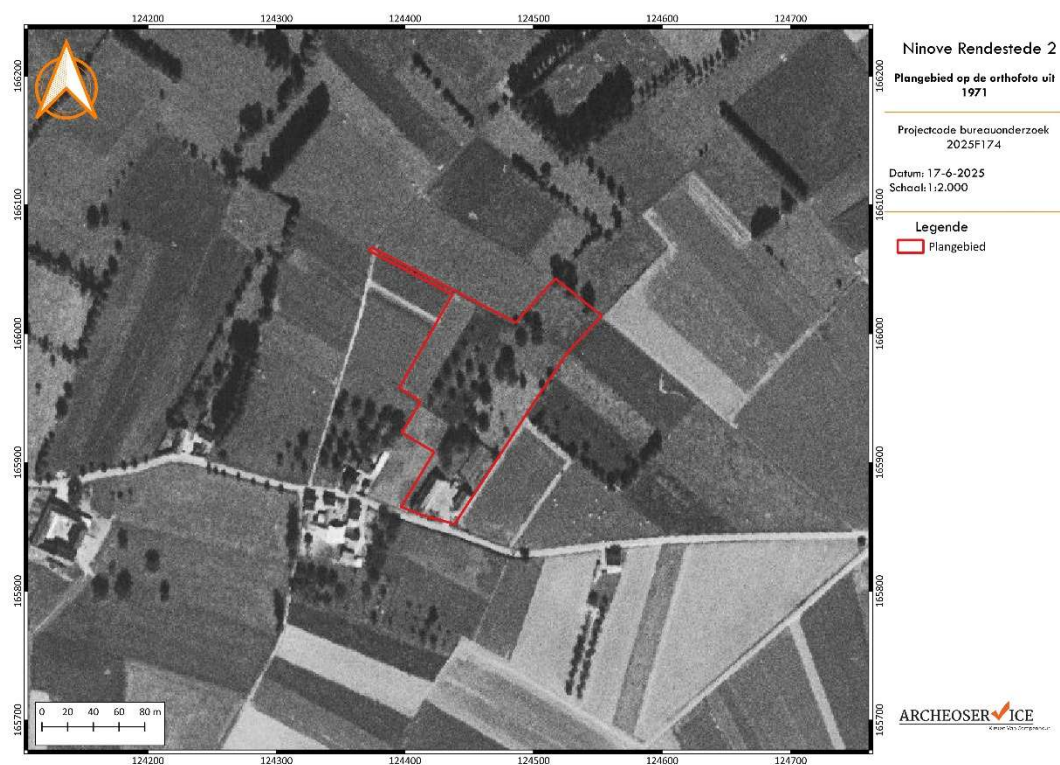
Figuur 20: Weergave van het plangebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854).³⁰

Figuur 21: Weergave van het plangebied op de kaart van Popp (1842-1879).³¹

³⁰ Geopunt 2025.

³¹ Geopunt 2025.

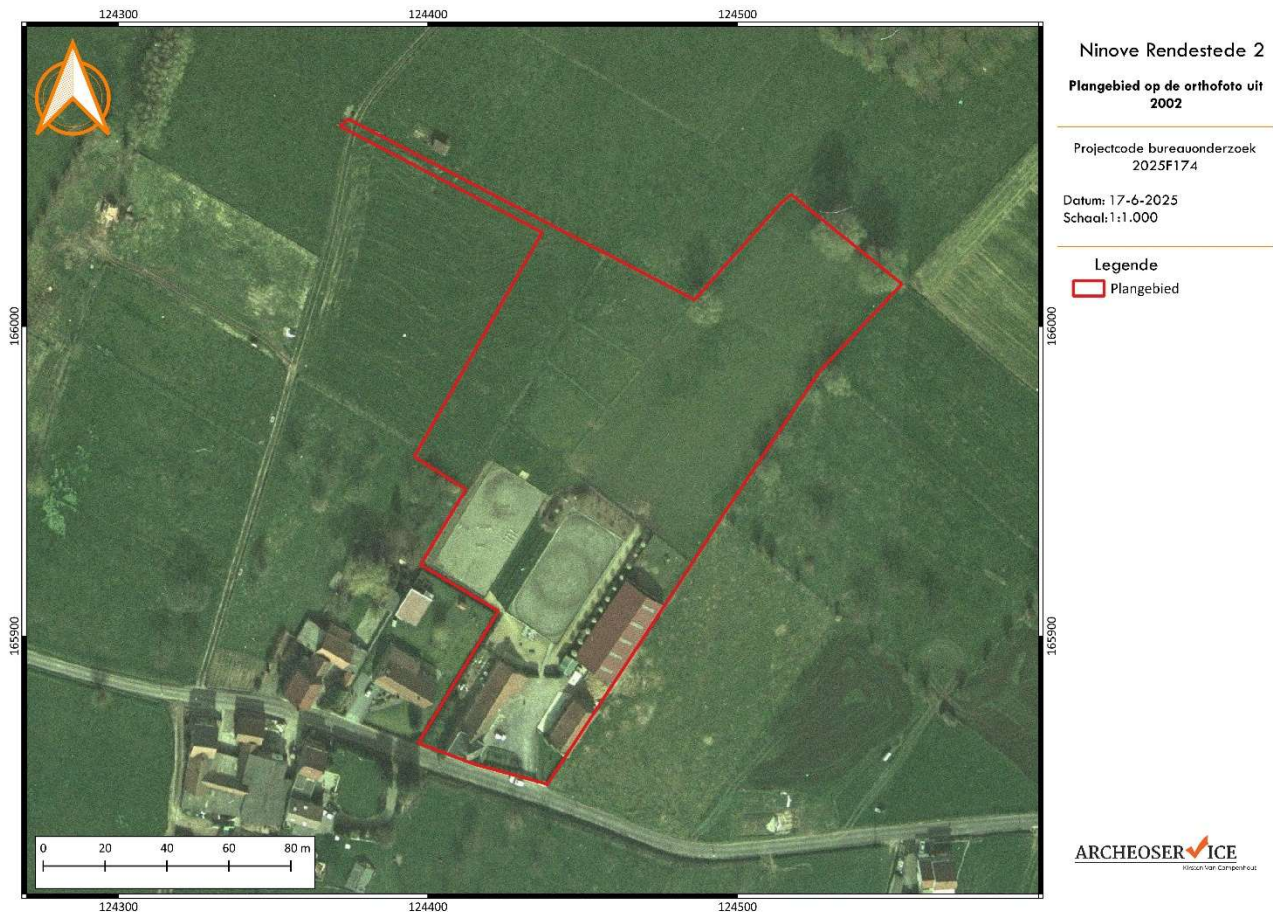
Figuur 22: Weergave van het plangebied op de orthofoto uit 1971.³²

Figuur 23: Weergave van het plangebied op de orthofoto uit 1985.³³

³² Geopunt 2025.

³³ Geopunt 2025.

Figuur 24: Weergave van het plangebied op de orthofoto uit 2002.³⁴

1.2.4 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de resultaten als volgt worden beantwoord:

- ✓ Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
Er zijn geen archeologische en historische gegevens gekend over het plangebied zelf. Op basis van historische gegevens blijkt het plangebied onbebouwd te zijn tot in de 19de eeuw. In het begin van de 19de eeuw is een woning met kleine schuur gebouwd aan de straatzijde en deze zijn behouden. De rest van het plangebied kende een agrarische functie.
- ✓ Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
Volgens historische kaarten is het terrein gedurende eeuwen grotendeels in gebruik geweest als landbouwgebied, met verschillende perceelsgreppels. Deze feiten zullen vast een impact gehad hebben op de toplaag van het bodemarchief. In de 19de eeuw zijn een woning en een aparte schuur/stal gebouwd aan de straatzijde terwijl de rest van het plangebied in gebruik bleef als weiland. Pas rond 2002 kende het terrein een uitbreidingsfase waarbij een binnenpiste werd gebouwd, meerdere buitenpistes werden aangelegd en er opnieuw verhard werd. Daarna werden

³⁴ Geopunt 2025.

geen grootschalige verstoringen meer waargenomen (met uitzondering van plaatsen terras met zwembad aan de woning) tot op heden. Ongeveer 2000 m² van het terrein met een oppervlakte van ca. 14936 m² is verhard of bebouwd. Een bijkomende ca. 2400 m² is aangelegd als piste. Daarnaast zijn er nog andere verstoringen zoals paden, grote bomen etc. In totaal kan men er van uitgaan dat er een verstoring is van 5170 m² groot. De noordelijke percelen zijn onbebouwd en in gebruik als weiland.

- ✓ Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
Het plangebied bevindt zich binnen een gebied met een helling richting het noorden en westen. De kans bestaat dat het terrein onderhevig is geweest aan erosieprocessen.
- ✓ Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
De opdrachtgever plant op het terrein van 14936 m² groot de herinrichting van een bestaande manege. Voorafgaand aan de bouwwerken wordt eerst een deel van de bestaande structuren gesloopt en uitgebrouwen. In totaal nemen de geplande werken een oppervlakte van ca. 4300 m² in op het terrein van 14936 m²:
 - De sloopwerken nemen een oppervlakte van ca. 2632 m² in. De woning vooraan wordt niet gesloopt, maar gerestaureerd. Er worden ook verschillende bomen gerooid. Voor de uitbreiding van de woning, de bouw van de cafetaria en de bouw van de stal met mestvaalt wordt niet uitgegaan van een nieuwe verstoring omdat deze samenvalt met bestaande structuren en/of verharding. De aanleg van de paddocks zal een herinrichting van de buitenpiste betreffen, evenmin een nieuwe verstoring.
 - Voor de bouw van de nieuwe binnenpiste wordt uitgegaan van een gedeeltelijke nieuwe verstoring. De contour van de nieuwe binnenpiste valt samen met de huidige binnenpiste, verharding en buitenpistes waardoor er van uitgegaan kan worden dat de bodem daar verstoord is. Voor de onbebouwde delen is het echter niet zeker of de nieuwe verstoring dieper zal gaan dan de bestaande, dus kan men uitgaan van een mogelijk gedeeltelijke verstoring van een beperkte oppervlakte van ca. 200 m².
 - Het graven van de wegkoffer voor de nieuwe verharding valt ook voor het grootste deel samen met de huidige verharding en bebouwing. Ter hoogte van de huidige buitenpiste zal mogelijk iets dieper gegraven moeten worden dan de huidige bestaande verstoring, maar dit is beperkt in oppervlakte.
 - De kleinere ingrepen, zoals de aardewegen, groenzones en boomaanplantingen zijn zodanig beperkt in oppervlakte en/of diepte dat de impact op de bodem te verwaarlozen is.
 - Een nieuwe bodemingreep wordt wél veroorzaakt door de aanleg van de wadi, in de noordelijke hoek van het perceel. Hiervoor wordt een zone met een oppervlakte van 165,60 m maximaal 40 cm diep uitgegraven.
- ✓ Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
Er is geen informatie beschikbaar.
- ✓ Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein? Zo ja, wat is de aard van deze waarden?

Het onderzoek heeft niet kunnen uitsluiten of archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein.

- ✓ Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Voor de geplande werken die in deze archeologienota zijn besproken kon geen uitsluitel gegeven worden over de aan- of afwezigheid van archeologische waarden ter hoogte van de geplande werken. Wel is vastgesteld dat de zone van de geplande werken al geaccidenteerd is. Gezien de historiek van het terrein en de nog bestaande bebouwing lijkt het onwaarschijnlijk dat bij het gros van deze werken een ongeschonden bodemarchief getroffen zal worden. Een minimaal deel van de ingrepen kan wel mogelijk aanwezige archeologische waarden vernietigen, maar deze zijn beperkt in oppervlakte of diepte. Onderzoek van eventuele waarden zal leiden tot geen of een zeer beperkte kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek.

1.3 SYNTHESE

1.3.1 INTERPRETATIE EN DATERING VAN HET PROJECTGEBIED

Het plangebied *Ninove Rendestede 2* is gelegen in deelgemeente Denderwindeke (ca. 1,4 km naar het zuidoosten). Gemeente Ninove ligt ruimt 4 km ten noorden van het plangebied. Het terrein ligt op een helling naar de Dendervallei ten noorden en westen van het plangebied. Het terrein ligt te midden van een ruraal gebied, langs de noordelijke kant van de straat Rendestede. De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt ca. 14936 m². Het plangebied zelf is in gebruik als manege met een woning, stallen, een binnenpiste, meerdere buitenpistes en weiland. Ongeveer 2000 m² van het terrein met een oppervlakte van ca. 14936 m² is verhard of bebouwd. Een bijkomende ca. 2400 m² is aangelegd als piste.

In het plangebied zijn tot dusverre geen archeologische resten bekend. De ligging van het plangebied kan aantrekkelijk zijn geweest voor bewoning vanaf het neolithicum. De archeologische data uit gravend onderzoek is zeer schaars en toont geen menselijke activiteiten aan voor de nieuwe tijden in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.

Uit de resultaten van het historisch onderzoek kan geconcludeerd worden dat het plangebied vooral in gebruik was als akker- of weiland. Het plangebied omvatte delen van verschillende percelen, waardoor 18de - en 19de -eeuwse perceelgreppels een deel van het terrein verstoord zullen hebben. Begin 19de eeuw verschijnt een woning met aparte schuur aan de straatkant. De rest van het terrein blijft een agrarische functie behouden.

Rond het jaar 2002 kent het terrein een uitbreidingsfase waarbij de binnenpiste en verschillende buitenpistes werden aangelegd en er verharding tussen de gebouwen werd gelegd. Deze situatie kent geen noemenswaardige wijzigingen meer tot op heden.

1.3.2 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Het bureauonderzoek bracht volgende relevante elementen aan het licht:

- ✓ **Aardkundige gegevens:** Het plangebied bevindt zich op een helling van een landtong naar de Dendervallei in het westen en noorden. Dergelijke gradiëntzones zijn doorgaans interessant voor prehistorische bewoning door de variëteit aan voedsel en de nabijheid van drinkbaar water. Deze stelling moet echter genuanceerd worden aangezien deze helling gevoelig is (geweest) voor bodemerosie. De ondergrond van het terrein bestaat uit tertiaire lagen waarvan de top ondiep is gelegen. Hierboven zijn eolische afzettingen tijdens de laatste ijstijd afgezet die tijdens het quartair zijn vermengd met hellingsafzettingen. Eventuele resten uit het paleolithicum en mesolithicum zullen hoogst waarschijnlijk niet meer in situ bewaard zijn.

Volgens de bodemkaart wordt het plangebied gekarteerd als code Aba1, een droge leembodem met textuur B horizont.

- ✓ **Archeologische gegevens:** In de omgeving rondom het projectgebied zijn weinig tot geen gravende archeologische onderzoeken uitgevoerd. De schaarse archeologische meldingen in de omgeving van het plangebied omvatten enkel indicaties van mogelijke menselijke activiteiten, zoals metaalvondsten uit de nieuwe tijden en een *crop mark* op een luchtfoto.

- ✓ **Historische gegevens:** Het historisch kaartmateriaal toont aan dat het plangebied pas aan het begin van de 19de eeuw bebouwing kent: er wordt een woning en een aparte schuur gebouwd aan de straatkant. De rest van het terrein blijft een agrarische functie behouden, vermoedelijk als weiland. Deze situatie blijft ongewijzigd tot het jaar 2002.
- ✓ **Gekende verstoring:** Rond 2002 ontstaat de situatie op het terrein zoals die vandaag nog te zien is: de 19de-eeuwse woning en schuur/stal worden uitgebreid met een binnenpiste, meerdere buitenpistes en verharding. De aard en de diepte van de fundering van deze structuren is niet gekend. Er kan uitgegaan worden van een verstoring van ca. 30-50 cm ter hoogte van de gebouwen en verharding. Mogelijk is bij de inrichting van de groenzones ook een deel van het bodemarchief verstoord al zal dat beperkt zijn gebleven tot de teelaarde. In totaal kan men er van uitgaan dat er een verstoring is van 5170 m² groot. De noordelijke percelen zijn onbebouwd en in gebruik als weiland.
- ✓ **Geplande verstoring:** De opdrachtgever plant op het terrein van 14936 m² groot de herinrichting van een bestaande manege. Voorafgaand aan de bouwwerken wordt eerst een deel van de bestaande structuren gesloopt en uitgebroken. In totaal nemen de geplande werken een oppervlakte van ca. 4300 m² in op het terrein van 14936 m². Voor de meeste geplande werken wordt uitgegaan van geen nieuwe verstoring omdat deze samenvalt met de huidige bebouwing en of verharding. Daar waar de nieuwbouw of nieuwe aanleg samenvalt met een buitenpiste, wordt uitgegaan van een verstoring van de toplagen, waardoor geen intact bodemprofiel meer aanwezig is (Figuur 25).
Van alle geplande werken is er één die zich volledig ter hoogte van vermoedelijk onverstoord gebied bevindt, nl. de aanleg van de wadi. Deze situeert zich in de noordelijke hoek van het perceel, wat volgens het bureauonderzoek altijd weiland is gebleken. Hiervoor wordt een zone met een oppervlakte van 165,60 m maximaal 40 cm diep uitgegraven.

Op basis van de bureaustudie kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn, maar het potentieel op archeologische waarden is zeker aanwezig. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. Op basis van de gegevens verkregen door het bureauonderzoek kan echter wel een archeologische verwachting voor het plangebied opgesteld worden.

Concluderend kan gesteld worden dat er een archeologische verwachting is vanaf de steentijden tot en met nieuwe tijden. De archeologische verwachting moet verder bijgesteld worden door de graad van verstoring binnen het plangebied. Het terrein is - ter hoogte van de geplande werken - grotendeels geaccidenteerd waardoor de kans bestaat dat eventuele archeologische waarden al vernietigd zijn. Enkel de zone van de wadi lijkt gevrijwaard te zijn.

Figuur 25: Synthesekaart van de geplande werken op de meest recente orthofoto.

1.3.3 AFWEGING NOODZAAK VERDER VOORONDERZOEK

Naast het inschatten van de archeologische verwachting, is het belangrijk om het potentieel op kennisvermeerdering van naderbij te bekijken. Dit wil zeggen dat geanalyseerd wordt in welke mate het uit te voeren onderzoek kan bijdragen tot concrete kenniswinst.

Als er binnen het plangebied archeologische sporen of structuren aan het licht komen die dateren uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, middeleeuwen en nieuwe tijden kan dit een relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover archeologisch al een aantal zaken gekend zijn.

Om het potentieel op kennisvermeerdering in te schatten, wordt ook gekeken naar de geplande werken. In het plangebied plant de initiatiefnemer de vervanging van bestaande structuren door nieuwe gebouwen, paddocks en bijhorende verharding en wadi. Het grootste deel van de geplande werken zal plaats vinden ter hoogte van reeds geroerde bodem (Figuur 25). De geplande werken die mogelijk wél voor een nieuwe verstoring zorgen zijn eerder beperkt in oppervlakte en/of diepte en liggen verspreid van elkaar.

Gelet op de beperkte aard van de werken is er onvoldoende interferentie met het ongeroerd moedermateriaal. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. **Verder vooronderzoek is niet aangewezen voor het gehele plangebied.**

Aanbeveling: Op basis van de uitgevoerde bureaustudie kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Echter vinden de geplande werken grotendeels plaats op al geroerde grond. De ingrepen die mogelijk voor een nieuwe verstoring zorgen zijn beperkt in oppervlakte en/of diepte. De aard van verstoring zou voor een gefragmenteerd beeld zorgen van eventuele archeologische waarden waardoor het potentieel op kenniswinst niet in verhouding staat tot de onderzoeksinspanning.

Verder vooronderzoek op een verstoord terrein en eerder beperkte bodemingrepen zal geen nuttige kenniswinst opleveren. Bijgevolg wordt in het kader van de geplande werken geen verder vooronderzoek binnen het plangebied geadviseerd.

SAMENVATTING

In het kader van een omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen werd door Kirsten Van Campenhout van Archeoservice een archeologienota opgemaakt voor het plangebied Ninove Rendestede 2. De initiatiefnemer plant binnen het plangebied de herinrichting van een bestaande manege waardoor het potentieel archeologisch bodemarchief mogelijk verstoord zou worden.

Op basis van dit bureauonderzoek werd een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting werd afgetoetst met de geplande werken om zo tot een inschatting van het archeologisch potentieel te komen. Er werd gebruik gemaakt van beschikbare landschappelijke kaarten, historische kaarten en archeologische data.

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het onderzoeksgebied een gunstige verwachting heeft voor archeologische waarden vanaf de steentijden tot en met de nieuwe tijden, al moet deze verwachting worden bijgesteld door de graad van verstoring. Ter hoogte van de geplande werken werd het terrein in 2002 bebouwd met de bestaande structuren.

Op basis van de uitgevoerde bureaustudie kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Echter vinden de geplande werken grotendeels plaats op al bebouwde of verharde grond. De ingrepen die mogelijk voor een nieuwe verstoring zorgen zijn beperkt in oppervlakte en/of diepte. De aard van verstoring zou voor een gefragmenteerd beeld zorgen van eventuele archeologische waarden waardoor het potentieel op kenniswinst niet in verhouding staat tot de onderzoeksinspanning.

Verder vooronderzoek op een verstoord terrein zal onvoldoende nuttige kenniswinst opleveren. Bijgevolg wordt in het kader van de geplande werken geen verder vooronderzoek binnen het plangebied geadviseerd.

LITERATUUR

Agentschap Onroerend Erfgoed, 2020: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), Brussel: https://www.onroenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.

Agiv, 2025 (Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen): <http://www.geopunt.be>.

Bogemans F., 2005: Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 30-38: Geraardsbergen-Ath. Brussel: <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/pdf/kapellen7Qweb.pdf>.

CAI, 2025: Centraal Archeologisch Inventaris: <http://cai.onroenderfgoed.be/>.

CARTESIUS, 2025. Cartesius : www.cartesius.be

DOV Vlaanderen, 2025: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

Geopunt, 2025: <http://www.geopunt.be>.

IOE, 2025. Inventaris Onroerend Erfgoed: <https://inventaris.onroenderfgoed.be>.

Koninklijke Bibliotheek van België, 2025: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

De Moor G. & Mostaert F., 1993: Geomorfologische kaart van België 1:50000., Leuven.

Onroerend Erfgoed Vlaanderen, 2025: <https://www.onroenderfgoed.be>

Van Ranst E & Sys C., 2000: Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000), Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

Verhulst A., 1995: Landschap en landbouw in middeleeuws Vlaanderen. Gent: Gemeentekrediet.

LIJSTEN

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Plangebied geprojecteerd op de topografische kaart.	3
Figuur 2: Projectie van het plangebied op het kadasterplan.	3
Figuur 3: Beslissingsboom in functie van huidig project.	5
Figuur 4: Extractie van het RUP Zonevreemde recreatie, Deelplan 11.	5
Figuur 5: Zicht op de woning met aanpalende stallen vanuit de Rendestede.	6
Figuur 6: Meest recente luchtopname van het plangebied en omgeving.	7
Figuur 7: Doorsnedes bouwplannen.	10
Figuur 8: Aanduiding geplande ingrepen op de meest recente luchtopname van het plangebied en omgeving.	11
Figuur 9: Aanduiding geplande ingrepen op de meest recente luchtopname van het plangebied en omgeving.	12
Figuur 10: Plangebied op de tertiairgeologische kaart.	18
Figuur 11: Plangebied op de quartairgeologische kaart.	18
Figuur 12: Plangebied op de bodemkaart.	19
Figuur 13: Plangebied op de bodemerosiekaart.	19
Figuur 14: Uitgebreide weergave van het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied.	20
Figuur 15: Detailweergave van het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen met aanduiding van het plangebied en de hoogteprofielen.	21
Figuur 16: De twee hoogteprofielen van het terrein.	21
Figuur 17: Overzicht van de archeologische data op het Digitaal Terreinmodel Vlaanderen.	23
Figuur 18: Weergave van het plangebied op de Ferrariskaart (1771-1777).	26
Figuur 19: Weergave van het plangebied op de Atlas der Buurtwegen (1843-1845).	26
Figuur 20: Weergave van het plangebied op de kaart van Vandermaelen (1846-1854).	27
Figuur 21: Weergave van het plangebied op de kaart van Popp (1842-1879).	27
Figuur 22: Weergave van het plangebied op de orthofoto uit 1971.	28
Figuur 23: Weergave van het plangebied op de orthofoto uit 1985.	28
Figuur 24: Weergave van het plangebied op de orthofoto uit 2002.	29
Figuur 25: Synthesekaart van de geplande werken op de meest recente orthofoto.	34

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1. Overzicht van de landschappelijke resultaten.	16
Tabel 2. Overzicht van de archeologische gegevens.	22
Tabel 3: Overzicht van de CAI-meldingen binnen een straal van ongeveer 1000m.	22
Tabel 4. Overzicht van de historische gegevens.	24

BIJLAGEN

Bijlage 1. Bouwplannen